

دیدگاه

موضوع: رتبه بندی صنایع کشور بر حسب تأثیر سرمایه گذاری بر رشد تولید آن ها	شماره: ۸۱۸
	تاریخ: ۱۳۹۶/۱۱/۰۹

توضیح اجمالی:

توسعه بخش صنعت نقش کلیدی در تحقق آرمان های سند چشم انداز ۱۴۰۴ نظیر افزایش درآمد سرانه، اشتغال، تنوع و توسعه صادرات و ایجاد ارزش افزوده بیشتر در محصولات تولیدی دارد. در این راستا یکی از موضوعات مهم، شناسایی رشته فعالیت های پیشران بخش صنعت است. از آنجا که رشد تولید هر فعالیت اقتصادی نیازمند منابع تولید نظیر نیروی کار و سرمایه است، می توان فعالیت های صنعتی را برحسب اندازه تأثیر عوامل مؤثر بر رشد اقتصادی آن ها طبقه بندی کرد. براین اساس بدلیل نقش موجودی سرمایه در رشد، نوشتار حاضر بدنبال رتبه بندی فعالیت های صنعتی از نظر اندازه تأثیر سرمایه گذاری بر رشد تولید آن ها می باشد. این رتبه بندی به سیاست گذاران در صرفه جوئی منابع مالی و استفاده کارا از آن ها در افزایش تولید بخش صنعت کمک خواهد کرد.

نکات کلیدی:

فهرست ۲۳ فعالیت صنعتی نخست کشور از نظر تأثیر افزایش موجودی سرمایه خالص در افزایش ارزش افزوده آن ها، براساس محاسبات حسابداری رشد صنایع ایران طی دوره ۹۲-۱۳۸۴ در نمودار (۱) ارائه شده است. در این فهرست، صنایعی نظیر "قطعات و ملحقات برای وسایل نقلیه موتوری... (قطعه سازی)"، "تولید موتورهای برق و ژنراتور و..."، و "تولید و تعمیر انواع کشتی" وجود دارد که عمدتاً وابسته به محصولات مرتبط با صنعت "تولید محصولات اولیه آهن و فولاد" هستند؛ (این صنعت خود در فهرست مذکور قرار دارد). همچنین صنایعی نظیر "تولید مواد شیمیایی اساسی به جز کود و ازت" و "تولید سموم دفع آفات" (که در زمره صنعت "تولید مواد و محصولات شیمیایی" هستند) و صنایعی همچون "تولید سیمان، آهک و گچ" و "تولید شیشه و محصولات شیشه ای" (که جزء صنعت "تولید سایر محصولات کانی غیرفلزی" هستند) مشاهده می شود.

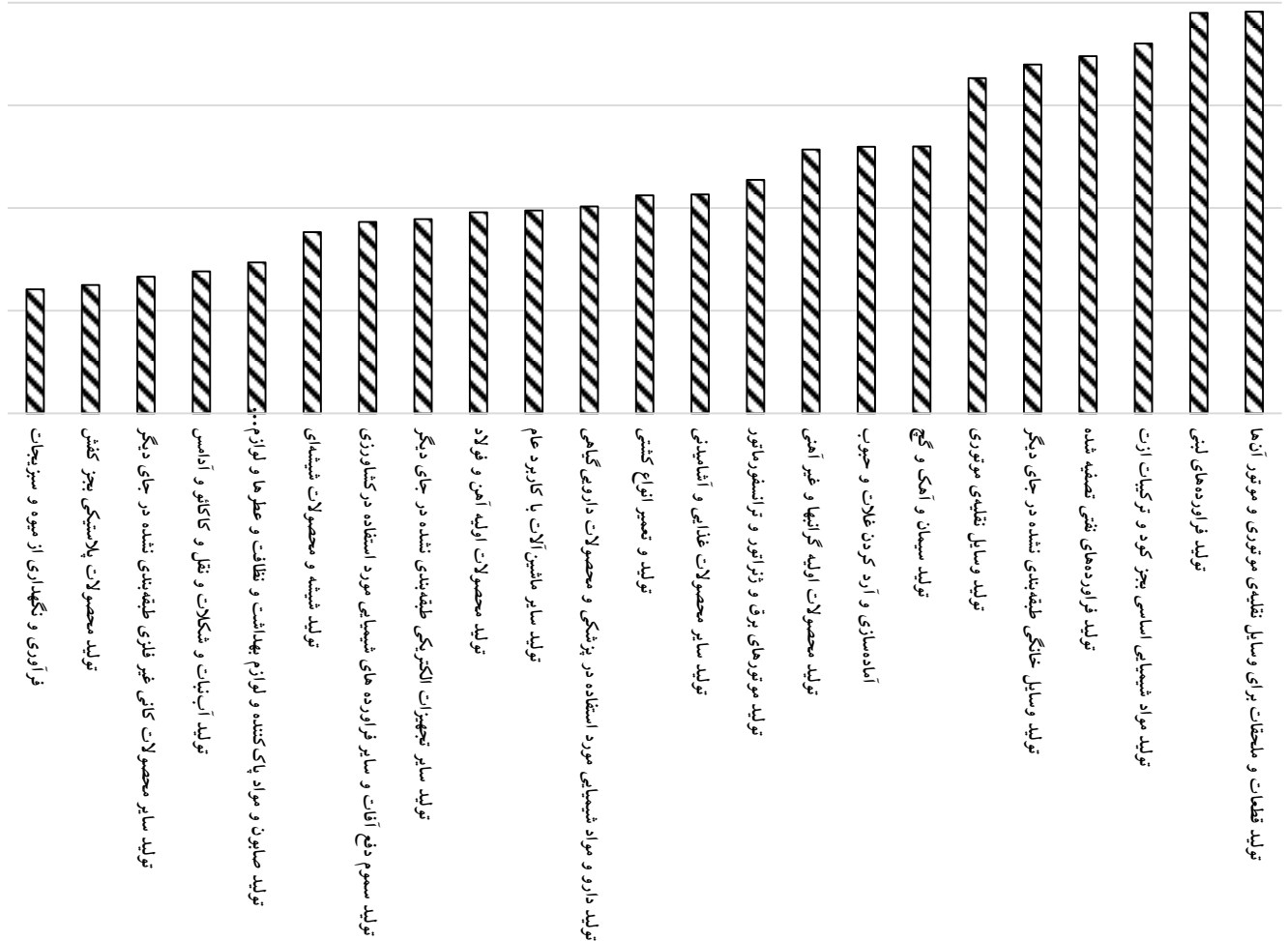
بر اساس رتبه بندی مذکور، افزایش سرمایه در صنایع معدنی (صنایعی که کانی های فلزی و غیرفلزی کشور را به عنوان مواد اولیه فراوری می کنند)، صنایع پائین دستی صنایع معدنی، فعالیت های صنعتی "تولید مواد و محصولات شیمیایی" (کد آیسیک ۲۴)، "تولید سایر محصولات کانی غیرفلزی" (کد آیسیک ۲۶) و "تولید فلزات اساسی" (کد آیسیک ۲۷) و یا صنایعی که تقاضاکننده محصولات این صنایع هستند، بیشترین تأثیر را بر رشد ارزش افزوده آن ها دارد. این امر به این نکته با اهمیت اشاره دارد که آن دسته از صنایعی که وابسته به منابع طبیعی بوده و یا اینکه از منابع طبیعی فراوری شده به عنوان مواد اولیه استفاده می کند و کشور نیز به واسطه برخورداری از منابع کانی در آن ها مزیت دارد، گزینه های مناسبی برای سرمایه گذاری به جهت دستیابی به ارزش افزوده بالاتر صنعتی می باشند.

در رابطه با فعالیت های صنعتی یادشده، نکات مهم زیر قابل اشاره است:

- ۱- در اولویت بندی مذکور، صنایع فراوری کانی ها (اعم از سوختی و غیر سوختی) و صنایع پایین دست و تقاضاکننده محصولات این صنایع وجود دارند. صنایع فراوری کانی ها علی رغم تأثیر سرمایه گذاری بر رشد آن ها، اشتغال زائی کمی دارند، اما صنایع پایین دستی و متقاضی محصولات فراوری شده، اشتغال زائی بالایی دارند. لذا با تدوین برنامه راهبردی و هدایت سرمایه گذاری ها به سمت تکمیل زنجیره ارزش و توسعه صنایع پایین دست می توان در کنار رشد اقتصادی، اشتغال زائی بالائی را نیز شاهد بود.
- ۲- این دسته از فعالیت های صنعتی، بر حسب شاخص های مؤثر بر رقابت پذیری، دارای مؤلفه های مثبت مؤثر بر رقابت پذیری هستند.

دیدگاه

نمودار (۱): رتبه بندی تاثیر افزایش موجودی سرمایه خالص در افزایش ارزش افزوده فعالیت های صنعتی

منبع: محاسبات براساس گزارش نتایج آمارگیری از کارگاه های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر مرکز آمار ایران طی دوره ۹۲-۱۳۸۴

ماده ۴۶ قانون برنامه ششم توسعه کشور، دولت و دستگاه های اجرایی را مکلف کرده تا اقداماتی را به منظور رونق تولید، نوسازی صنایع، حمایت هدفمند از صنایع دارای اولویت سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی و همچنین توسعه صادرات غیرنفتی انجام دهند، ضمناً بند "الف" همین ماده، وزارت صنعت، معدن و تجارت را مکلف نموده تا فهرست اولویت های صنعتی را با تأکید بر "اولویت صنایع معدنی" تهیه به تصویب هیئت وزیران برساند. مشاهده می شود که از منظر برنامه ششم توسعه کشور نیز، صنایع معدنی در فهرست اولویت های سرمایه گذاری قرار دارند و البته ضروری است نگاه به آنها با رویکرد تکمیل زنجیره ارزش و توسعه صنایع پایین دست باشد.